

LAUSUNTO

Oikeusministeriö
PL 25
00023 VALTIONEUVOSTO

4.11.2003

17. 11. 2003
ad 12, ni, 2003
Lavo

**LAUSUNTO HALLITUKSEN ESITYKSESTÄ EDUSKUNNALLE LAIKSI
EUROOPPAYHTIÖISTÄ (SE) JA ERÄIKSI SIIHEN LIITTYVIKSI LAEIKSI**

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki eurooppayhtiöistä (SE). Esitys liittyy EY:n asetukseen, joka velvoittaa säätämään asetusta täydentävät kansalliset säännökset. SAK, STTK ja AKAVA lausuvat ehdotuksesta seuraavaa:

Yleisenä huomiona palkansaajakeskusjärjestöt toteavat ensinnäkin, että ehdotus on kiinteästi yhteydessä valmistelutyöhön, jota työministeriössä tehdään henkilöstöedustusdirektiivin voimaansaattamiseksi. Tehdyt ratkaisut vaikuttavat toisiinsa etenkin eurooppayhtiön rekisteröinnin edellytysten osalta. Toiseksi luonnos hallituksen esitykseksi on osin vaikeaselkoinen, joka johtuu monista viittauksista neuvoston asetukseen ja osakeyhtiölain olemassa oleviin säännöksiin, joiden sisältöä ei kuitenkaan luonnoksessa selosteta.

Eurooppayhtiön rekisteröinnin edellytykset

Eurooppayhtiön rekisteröiminen edellyttää, että henkilöstöedustusdirektiivin (2001/86/EY) mukaisista henkilöedustusta koskevista järjestelyistä on huolehdittu. Ehdotuksen mukaan eurooppayhtiön perusilmoitukseen on liitettävä oikeaksi todistetut jäljennökset henkilöstön edustamista koskevasta sopimuksesta. Esityksen perusteluissa todetaan, että rekisteriviranomainen selvittää henkilöstöedustusta koskevan sopimuksen lainmukaisuuden ensisijassa sille toimitettavien asiakirjojen perusteella. Lisäksi todetaan, että rekisteriviranomaiselta ei yleensä voida edellyttää, että se erityisesti selvittäisi sopimuksen lainmukaisuutta.

SAK, STTK ja AKAVA huomauttavat, että henkilöstöedustusta koskevan järjestelyn direktiivin mukaisella toteuttamisella on keskeinen merkitys eurooppayhtiön rekisteröinnin edellytyksenä. Siten rekisteröinnin yhteydessä tapahtuvalle sopimuksen lainmukaisuuden selvittämiselle on asetettava suurempia vaatimuksia kuin esityksessä on tehty. Henkilöstöedustusta koskevien järjestelyjen lainmukaisuutta tulisi tutkia ja tarvittaessa tulisi hankkia lisäselvityksiä. Järjestelyn lainmukaisuuden ja tarvittavien lisäselvitysten hankkimisesta vastaisi hakija. On lisäksi huomattava, että ehdotetulla rekisteröintimenettelyllä on suora yhteys henkilöstöedustusdirektiivin 4 artiklaan, jossa säädetään henkilöstöedustusta koskevan sopimuksen sisällöstä. Rekisteriviranomaisen velvollisuutena on tutkia, että kaikki rekisteröintiedellytykset täyttyvät, eikä tässä prosessissa voida jättää huomiotta henkilöstöedustusta koskevan sopimuksen tai muun järjestelyn sisältöä.

SAK, STTK ja AKAVA katsovat, että edellä kuvattu rekisteriviranomaisen selvitysvelvollisuus sekä hakijan näyttövelvollisuus edellytysten täyttymisestä tulee tuoda selkeästi esille sekä lakitekstissä että lain perusteluissa. Muussa tapauksessa rekisteriviranomaisen selvitysvelvollisuus jäisi vain muodolliseksi, joka taas voisi aiheuttaa ongelmia ja heikentää oikeusvarmuutta. Allekirjoittajajärjestöjen mielestä olisi lisäksi harkittava mahdollisuutta asettaa rekisteriviranomaiselle velvollisuus pyytää epäselvissä tapauksissa lausunto erityiseltä asiantuntijaelimeltä, esimerkiksi työtuomioistuimelta. Lisäksi riitatapauksissa myös työmarkkinaosapuolet voisivat käynnistää lausuntomenettelyn.

Hallintoneuvoston päätösvaltaisuuden ja päätöksenteon määräytyminen

Asetuksen 50 artiklan 3. kohdan mukaan jäsenvaltio voi säätää, että hallintoneuvoston päätösvaltaisuus ja päätöksenteko määräytyvät artiklan 1 ja 2 kohdasta poiketen samojen sääntöjen mukaan, joita sovelletaan kansallisen lain-säädännön alaisiin julkisiin osakeyhtiöihin. Käytännössä tämä tarkoittaisi Suomessa henkilöstöedustuslakia. Tältä osin SAK, STTK ja AKAVA katsovat, että asiaa tulisi käsitellä työministeriön työryhmässä, joka valmistelee henkilöstöedustusdirektiivin voimaansaattamista.

Yhtiön kotipaikan siirron ja sulautumisen vastustaminen

Esitys ei sisällä eurooppayhtiö-asetuksen 19 artiklan sisältämää mahdollisuutta, että jäsenvaltion toimivaltainen viranomainen voisi vastustaa yhtiön kotipaikan siirtoa tai sulautumista yleisen edun perusteella. Tällainen mahdollisuus sisältyy mm. Ruotsin ehdotukseen. SAK, STTK ja AKAVA katsovat, että tällainen mahdollisuus olisi tarpeen myös Suomessa. Vastustamismahdollisuus on tarpeen mm. luottolaitos-, rahoitus- ja vakuutusalan yritysten keskeisen merkityksen kannalta. Käytännössä on vaikea ennakoida tilanteita, joita voi syntyä valvottavan yrityksen kotipaikan siirron tai sulautumisen yhteydessä. Esimerkiksi työ- ja sosiaali- ja verolainsäädännön kiertämismahdollisuudet tulee voida estää.

Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry

 Kirsi Palonen-Laakso

Toimihenkilökeskusjärjestö STTK ry

 Leena Kärki

AKAVA ry

 Risto Rönkä

 Mika Rönkä